Година III Самоковъ, Януарий 1924 год. Брой 5.

РИЛСКИ ШЕПОТ

ОРГАНЪ НА УЧАЩИТѢ СЕ ПРИ АМЕРИКАНСКИТѢ ГИМНАЗИИ — САМОКОВЪ

Главенъ Редакторъ Радославъ Кютукчиевъ.

РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ
Н. Будурова, Р. Манафова, Ц. Данчева, П. Илиева, Ас. Николовъ, Ив. Бригалинъ, Цв. Поповъ.

Администраторъ Иванъ Димитровъ

Годишно течение десеть броя — Абонаментъ 25 лева — Излиза месечно.

1923 и 1924

При патичането на една година и почването на нова, би трѣбвало да си направимъ равносмѣтка за пасива и актива на нашата дейность.

Всрѣдъ общиятъ ентусиазъмъ и задружна работа на организациитѣ въ началото на годината, повечето отъ насъ учащитѣ се при A. S. B, мислѣхме, че поне тази година ще имаме задруженъ общественъ животъ. Обаче за жалость това не бѣше така. По капризъ на сждбата ли, или нѣщо друго, ние не можахме да се радьаме на такъвъ животъ... 19 октомврий, това е деньтъ, въ който осми класъ поради известни причини се отказа отъ по-нататъшното ржководство на организациитѣ, дотогава повѣрени въ негови ржцѣ. Това е деньтъ, въ който отведнажъ рухна единниятъ духъ, на малкото ни общество. Отъ тоя день нататъкъ интензивниятъ животъ на организациитѣ замрѣ и се замѣсти съ тихия и пасивенъ животъ на бездействието. Останалитѣ членове на организациитѣ вмѣсто да работятъ по-нататъкъ, прекарваха времето си въ бездействие и гледане честитѣ куриозни и пикантни сцени, настжпили отъ 19 октомврий насетне. И какво може да се покаже на лице отъ дейностьта на отдѣлнитѣ организации презъ първото полугодие? — Едно тихо монотонно тѣпчене на едно мѣсто, върху това, което сж оставили тѣхнитѣ предшественици, върху това, което сж направили сегашни членове презъ миналата учебна година.

Но това положение за голѣмо щастие се измѣни и осмокласници по искреното желание на мнозина, се върнаха отново и заеха старитѣ си мѣста. Това бѣше положението на нашиятъ училищенъ общественъ животъ презъ първото полугодие. Това бѣше положението, въ което ни завари новата 1924 година.

*

Отпочинали си презъ коледната ваканция отъ учебнитѣ занятия и приключили съ тия нежелателни случки, ние отново се завърнахме съ нови сили и надежди за задружна работа. Всичко бѣше утихнало, всичко бѣше взело положението преди 19 октомврий. И тъкмо тогава, когато сѣ очакваше захващането на новъ животъ, на нова задружна дейность, всичко това се измѣни и, като чели вае старото положение... Ученическиятъ съвѣтъ, института, който обединява всички организации, института, чрезъ който се защищаватъ нашитѣ права, трѣбваше да претърпи безброй ругатни, па даже и намекъ за разтуряпето му. И върху какво се основаваше всичко това? — Върху нищо. Защото бѣха ли проучили добре дейностьта на ученическия съвѣтъ, тия които така жестоко се нахвърляха спремо него? Имаха ли право тѣ да отидатъ толкова далече и да кажатъ, че Ученическиятъ съвѣтъ не се е борилъ за доброто на ученицитѣ, а е представлявалъ една маша на дирекцията, безъ да сж прочели про-

токолитѣ му? Имаха ли право тѣ да се сърдятъ на Ученическиятъ съвѣтъ, че не е удовлетворилъ нѣкои „невъзможни“ нѣща за сега, а още повече, когато и директията има veto? Имаха ли право да искатъ отъ Ученическиятъ съветъ, когато тѣ не сж дали. Отговора е единъ: не! Преди всичко трѣбваше всичко да се проучи добре, па тогава да се говори.

Ето съ какво се започва едно ново полугодие, следъ като сме преживѣли такива бурни събития презъ миналото полугодие, които не допринасятъ никаква полза а напротивъ вреда. Нуждно ли е повторение на всичко това? Нуждно ли е разединение следъ като се е постигнало обединение? Трѣбва ли да рушимъ това, което имаме, или пъкъ и ние нѣщо да създадемъ? Да, наистина, време е вече да се отърсимъ отъ духътъ на лошото, вредното и да го заменимъ съ доброто. А това може да се постигне, само чрезъ съзнателна работа за общото добро, защото „да желаешъ, това значи да можешъ“, казва френска пословица.

Само така новата 1924 година (новото полугодие) ще бѫде различна за нашето училище отъ старата 1923.

Хуморъ

Отъ Самоковъ до София

Ще си отивамъ за коледната ваканция мисля и, приготвена съ палто, шапка и ржавици чакамъ цѣлъ день автомобила. Чуя ли викъ, тичамъ на вратата съ багажъ готова за качване... Четвъртъкъ, петъкъ, а азъ все чакамъ и чакамъ...

И чакъ въ сѫбота следъ четири часа се качвамъ въ автомобила. А вжтре толкова много ученички. Нѣколко изпращачи подаватъ ръце, говорятъ нѣщо, което не разбирамъ, захласната въ мисли.

„Хайде, хайде да отпжтуваме по-бързо“ викамъ азъ и поглеждамъ презъ прозореца. Ученикъ, опрѣлъ се до автомобила, изказва своитѣ предсказания. „Ще останете по пжтя“, вика той. Азъ се скривамъ и се смѣя. Ха, ха, ха азъ довечера съмъ въ София, а утре на кино.

Най после тръгваме. Зима. Чистота и красота. Автомобила пъшка и едва върви изъ дълбокия снѣгъ. „О, София, София“, провиква се модиската. Смѣхъ. Шумъ. Пѣсни.

Едва излѣзли отъ града, слизване. Една дупка издълбана на шосето ни спира. После бързо се качваме, и наново потегляме. Нощьта наближава, а ние едва сме изминали половината пжть. Тишина. Всѣкой згушенъ въ топли дрехи, мълчи. Едва вървимъ...

„Панчерево, Панчерево“ провиква се нѣкой. Тъмно, съвсемъ тъмно. Спиране за малко, накачватъ се нѣкакви нови господа и пакъ потегляме нататъкъ. Ужасенъ студъ, вѣтъръ вей. Снѣгъ, треперя.. Едва изминаваме половинъ километъръ и автомобила спря. Наслевоха помощницитѣ; ринатъ снѣгъ, бутатъ, но напразно. Едва изминемъ една преспа, друга ни застига. Пжтя насипанъ съ снѣгъ.

„Да се върнемъ обратно въ Панчерево“, вика шефьора. „Азъ имамъ, тамъ, вила и на топло ще принощуваме, а утре рано ще потеглимъ“.

Мълчание, после роптание и най-после всички съгласни се връщаме обратно въ Панчерево.

Слизанъ. Студъ. Тъмнина. Водятъ ме по нѣкакъвъ наклоненъ пжть, сгълби и бързо се вмъкваме въ една къща. Малка стая, маса, чаши за вино, ролтъ. Върви по нататъкъ. Последната стая. Червени стени, лампа, огледало. Кървави петна отъ боя по вратата. Вмъкваме се и Беба следъ менъ.

„Хъмъ, я вижъ, кръвь, кръвь“, шепна азъ. Треперимъ. „Трѣбва да е нѣкой хайдушки вертепъ“, дочувамъ отъ нѣкъде. Бирария „Абация“, обяснява друга.

И наистина. По стѣнитѣ надписи: вино, червено вино, бира, Шуменско пиво и разни подобни. Бързо обрѣщам всички картини наопаки, та нали сме въздържателки. Нѣкой свири на ролта: валсъ, хоро, ръченица. Веселото настроение се подновява. Специалистъ за палене печки бързо донася дърва и огънь. Другъ носи чай на измръзналитѣ. Вжтре е топло и приятно. Почватъ игри, които продължаватъ до късно.

Двадесеть ученички оставаме да спимъ по шестъ на креватъ, по маси и столове. Тъй прекарваме цѣла мжчителна нощь.

Съмва се. Бързо се провикамъ.

„Е пжкъ стига сте спали, ще ходимъ въ София. Хайде де!“

Чакаме всички готови. Ето 8, 9 и часъ въ 10 часа наново се наблъскваме въ автомобила. Бутатъ ни. Ринатъ снѣгъ, но напразно. Десеть минути пжть и после пакъ назадъ. Единъ обѣдъ въ вила „Абация“. И какво мислите? Лукъ. Раскошъ. Фасулъ и зеле. Хлѣбъ и той недостига за всички. Смѣхъ Сълзи. Проклятия върху ученика, предсказвачъ. „Художникъ на майка България,“ отваря своитѣ блокове и рисува, другъ свири, пѣе, пише и така прекарваме цѣлъ день. Да се тръгне невъзможно. Автомобила не върви. Шейни нѣма. Студъ. Вѣтъръ. Прекарваме и втора нощь въвъ вилата и на другия день решаваме да потеглимъ пешъ за София. Викове. Плачъ. Ний вървимъ като бездомници изъ дълбокия снѣгъ. Бѣбо е добре увитъ. Помощникъ домакина е съ шалъ, вързанъ на голѣмъ възелъ. Крума и Друма свити подъ едно одеало. Г-цата съ шубата и маншонъ постоянно пита за носа си дали е бѣлъ или червенъ, защото ако замръзнелъ щѣлъ да падне. И тъй всѣки най-разнообразно наказанъ. Едва пристигаме въ Гурублене. Тамъ въ една кръчма се постопляме и наново потегляме. На едва изпросените шейни се изкачватъ повече отъ ученичкитѣ, а останалитѣ пешъ. Преспи. Газимъ до колѣ снѣгъ. И тъй едва достигаме до ханчето на 4 клм. отъ София и то съ помощьта на добри софиянци, които ни посрещнаха. Тукъ малко чай, конякъ, докторъ и не следъ дълго съ волска шейна потегляне за София. Селянина кара презъ Царъ Освободитель. Петлето, помага, най-модерно обелечена съ шалъ и вълнена шапка.

„Чичо насамъ карай воловетѣ“, вика тя.

„Не, чичовото“ и селянина минава презъ Леге и иска тамъ да ни стовари.

Хора. Всѣкой се смѣе. Три дни не бѣхъ си мила лицето. Срамъ и една дочуто пѣя. „Ахъ ти снѣгъ, жестокъ снѣгъ“.

И неможете си придстави какви мжки ни причини този чистъ, бѣлъ снѣгъ.

Това е нашата Одисея. Тъй азъ прекарахъ цѣли три дни въ пжть отъ Самоковъ до София.

А. Чучулайнъ
(у-къ по Литература)

„Мрачнитѣ вѣяния“ въ Рилски Шепотъ

Предъ мене сж нѣколко броя отъ „Рил-Шепотъ“, излѣзли отъ септемврий 1923 г. до края на настоящата година.

Общото впечатление отъ прочитането на печатнитѣ поетични работи, или откжслеци не е задоволително, като се има предъ видъ основното настроение, което господствува въ тѣхъ.

Далече съмъ отъ желанието да укорявамъ, защото положението ми на учитель-възпитатель ми дава право само да съветвамъ, да напжтствувамъ.

Почти всички изнесени поетични, или имащи претенцията на такива, откжслеци сж напоени съ духъ на отчаяние, на разочарование отъ живота, облъхнати отъ дъха на безнадеждно болния, на умиращия.

Мнозина че, въ повечето случаи, това тжжно настроение да не се корени въ дънъ душата на ученика-писатель, при все че, също въ повечето случаи, този начинъ на писване да ми се представя като едно театралничене, като една надута маниерность, като едно хленчене, азъ допускамъ, че у нѣкои отъ тѣзи начинающи, това тжжно настроение да е пуснало едни що-годе подълбоки корени въ още незаякналия духъ на ученика. У нѣкои, даже допускамъ, този песимизъмъ да е вече доста конденсиранъ, сгжстенъ.

Много отъ печатанитѣ поетични откжслеци, вѣрвамъ сж излѣзли изъ подъ перото на ученички, у които има още по-малко психични условия за една такава маниерность. Жената, съ особенния свой душевенъ миръ отъ чувства и стремежи, е призвана въ живота да бѫде носителка на противоположнитѣ вѣяния въ областьта на творчеството — жизнерадость, непринудена, мека усмивка — въ което направление жената действително е направила цѣнни постижения. Познавайки добре постигнатитѣ отъ жената резултати, изобщо, въ свѣтовната литература, азъ съветвамъ напускането на досега следваното направление отъ нѣкои наши ученички, което ми се е виждало, като едно само безцелно позиране. Трѣбва да знаеме, че едно такъво неизкренно боравене съ елементитѣ на творчеството е несъвмѣстимо съ истинското творчество.

Има ли условия въ нашитѣ училища тукъ за изграждането на единъ такъвъ мраченъ мирогледъ? Отговарямъ, не! Той се подхранва отъ самитѣ учащи се въ тѣхъ самитѣ. Но този песимизъмъ, като не изникналъ отъ реалнитѣ условия на околния миръ, не може да бѫде възведенъ отъ самитѣ учащи се въ единъ всеобемащъ мирогледъ, а се изражда само въвъ външни проявления — отшелничество, мраченъ погледъ, мрачна отсѣнка на всичко изговорено или написано.

Безпорно, че отговорностьта за поемането на единъ такъвъ нанадоленъ пжть отъ нашитѣ учащи се, пада и върху насъ — тѣхнитѣ учители — възпитатели. Ние само трупаме знания връзъ знания въ тѣхната глава, безъ да имъ даваме напжтствия, какъ по-безболезнено ще се оре тази цѣлина-знания, на която ще расте, ще върже плодъ, ще узрѣе личното, творческото у ученика.

Цѣлта на обучението не се състои въ повъзможность даването на повече знания на ученика, но чрезъ съобщаването на знания да може да се развие любознателность у ученика за дирене на знания, смѣло развиване неговитѣ анализаторски и комбинативни умствени способности, посредствомъ, които той самъ ще намира впоследствие най-богатитѣ извори на знанието и сжщевременно, ще е винаги готовъ да си пробие пжть правъ и безопасенъ кръзъ разхвърленитѣ цѣетни и безцѣетни гигантски хълмове отъ придобити отъ човѣчеството до днесъ знания и притежанието, на които знания безъ нужната и право насочена комбинативна способность на ученика, могатъ да го такатъ въ безпжтица. На кръстопжтъ и въ безпжтица е заставало много често, както цѣлото човѣчество, така сжщо и отдѣлната личность. При едно такъво положение, крайнитѣ резултати сж на лице, както въвъ живота, тъй и въ това училище. Една отъ тѣзи най-опасни последици е: или отричането изцѣло на културнитѣ придобивки на човѣчеството, или пъкъ отричането целостьта на човѣшкия животъ, а като равносмѣка на всичко това— отричане и самия личенъ животъ.

Като се отива по тоя криворазбранъ пжть и цель на обучението, като не се обрѫща внимание на едновременната и по мѣсто допустимость или съвмѣстимость, или взаимноизключващи се давани познания на ученика, то се идва до разочарование у ученика отъ собственитѣ си душевни способности, защото неговия духъ не е доволно закрепналъ, да се справи съ придобититѣ противоречиви знания. Живототъ на ученика се превръща на постоянни, безцелни блуждения, а неувѣре-

ността му въ себе си не е въ състояние да го тласне по най-сигурния пѫть. Колеблivиятъ духъ на младежа, като се движи по тази насока на размишления, стремглаво лети къмъ отричание и разочарование. Това е така наречения песимизъмъ, който ми се ще да нѣрвамъ, незабелѣзано се настанява въ крѣхкитѣ души на нашитѣ учащи се.

Где е спасителния брѣгъ? Где е високия и ослѣпителенъ фарь — цѣлта на живота, къмъ който човѣка-пѫтникъ, залутанъ и тласканъ безпиръ отъ яростнитѣ вълни на житейското море, стремглаво да се понася, уповайки се на собственитѣ си крепки мишци?

Моето твърдо убеждение е, че такъвъ устремъ може да се яви и подхранва у ученика, като у него се изработи единъ свѣтълъ, бликащъ бистроживителна струя идеалъ. А такъвъ идеалъ ще се изработи у него само като той лично и съ упоритъ трудъ си проправя пѫть презъ противоречивитѣ знания, които му се даватъ обилно отъ училището и живота. Неотемленитѣ условия за една такава смѣла, горда и сигурна походка напредъ сѫ безспирнитѣ напѫтвания отъ страна на учителя, които пъкъ само тогава ще бѫдатъ смѣло слушани и следвани отъ ученика, когато тѣ достатъчно ясно обнаружватъ у учителя обилна и сигурна опитность, интелигентность и безпределна вѣра въ целностьта на тѣзи напѫтствия.

Увѣреность въ собственитѣ си сили липсва у учащитѣ се тукъ. Въ тази неувѣреность се крие и началото на тоя песимизъмъ, чиито отгласи не ми се ще да чета въ едно ученическо поетично творение.

Отъ общуването ми съ ученицитѣ извънъ класа, прозирамъ у нѣкои отъ тѣхъ единъ мощенъ напънъ да се изтръгнатъ изъ лапитѣ на тази неувѣреность въ силитѣ си, което явление ме радва извънредно много, а този напредъкъ не е останалъ незабелѣзанъ и отъ колегитѣ ми.

Ученикътъ ще върви смѣло напредъ, когато той чувствува собственитѣ си сили и когато има твърдата вѣра въ онѣзи, които го ржководятъ и напѫтствуватъ.

Стремежътъ къмъ откриването на истината е хилядократно по-сладъкъ, по-пленителенъ, отколкото притежанието на самата истина. Този стремежъ препрѣчва пѫтя на всѣко униние, на всѣки песимизъмъ.

G. Lamb.

За Ученическиятъ съветъ

Последнитѣ нѣколко години за нашето училище сѫ забелѣжителни съ нововъведенията направени въ училищния ни животъ и съ право можемъ да ги наречемъ годинитѣ на „новото време.“ Презъ тия години, покрай другитѣ нововъведения ние ученицитѣ можахме да се сдобиемъ съ единъ институтъ, за чието сѫществуване можемъ да се гордѣемъ, а именно Ученическиятъ съветъ, до колкото ми е известно, пръвъ по рода си въ нашата страна.

Безспорно съ Ученическиятъ съветъ намъ ни се даде дѣлъ въ управлението на училището, привелегия, съ която сѫщо можемъ да се гордѣемъ. Но менъ цѣлта ми не е да убеждавамъ ученицитѣ, че създаването на съвета е привелегия, не, съвсемъ не, понеже увѣренъ съмъ, че това никой не ще откаже, а да изтъкна какъ ние можахме да преценимъ тая привелегия, за да дойдемъ днесъ до заключение, че тя е излишна. Ще ме извините, ако криво разбирамъ. Но поне такива сѫ впечатленията ми отъ последното ученическо събрание, въ което размѣнихме доста мисли относно съвета.

У. С. има вече двугодишна дейность и сега е къмъ срѣдата на третата. Какво У. С. е направилъ презъ миналитѣ две години не ще проследя, но нѣма да отрека и ползотворната му дейность, поне въ нѣкои насоки.

Тази учебна година съвета започна пакъ дейността си и, въпреки непълнията си съставъ, сега е въ края на първото полугодие. И естествено мнозина ще си зададемъ въпроса: Какво е направилъ той презъ това изтекло полугодие, какви грѣшки е допусналъ, които трѣбва за въ бѫдаще да се избѣгватъ?

Ние сме ученици въ А. Е. В. Напредъкътъ на всѣко дружество па и на самото училище, бихъ казалъ, зависи главно отъ интересътъ и дейността, които ние влагаме въ тѣхния животъ. Значи ползотворната дейность както на всѣко отдѣлно дружество тъй и на съвета, зависи и *ще зависи* отъ насъ. Ние сме избрали членоветѣ му като сме имъ дали право да решаватъ разни въпроси, засѣгащи насъ и защищаватъ въ сѫщото време наши права и интереси. Добре, но какво ще могатъ да направятъ съветницитѣ безъ нашата помощь, съчуствие и подкрепа? Какви въпроси е трѣбвало да разрешаватъ, когато е нѣмало такива, а само нѣкои маловажни, които можеха да се разрешатъ спокойно отъ самата дирекция! Кои въпроси въложихме ние на съвета за разрешение, а той ги отвърли? Това е жалко, но е истина. Ние до сега оставихме съвсемъ равнодушни къмъ него. Обичаме много да критикуваме, да нападаме нашитѣ избраници, ала въ сѫщото време вмѣсто да работимъ, оставаме пасивни, а самитѣ критики, разбира се, безрезултатни. И готови сме, съ единъ само замахъ да срутимъ това, което съ мжка е постигнато и равнодушно и прибързано да кажемъ: Не, не ни трѣбва Уч. съветъ! Нѣма нужда отъ него, безъ да обърнемъ внимание на смѣшното положение, въ което изпадаме при подобенъ случай, както въ пратчата за талантитѣ, като влизаме въ ролята на онзи, който притежавалъ само единъ талантъ, и сме готови да закопаемъ придобивката ни въ земята, понеже била малка.

Нѣма да откажа че дейността на съвета презъ изтеклото полугодие бѣ слаба. Но казахъ и пакъ повтарямъ и всѣки отъ насъ трѣбва доблестно да признае, че причината за това не сѫ нашитѣ „избраници“ както нѣкои за жалость мислятъ, а самитѣ ние.

Другари! Бѫдещето е наше! Грѣшкитѣ, които сме направили до сега, отъ тѣхъ трѣбва да вземемъ поука. Искате ли да имаме добъръ, и силенъ съветъ, то нека всички работимъ за неговото издигане, за да може той за напредъ наистина да бѫде института, който ще разглежда всички наши благородни стремежи и желания; защитника на нашитѣ права и пазителя на привилегиитѣ ни; трибунала чрезъ който високо ще протестираме противъ всѣко старо, преживѣло, което убива духа на младежа. Искате ли той да постига целитѣ си, нека престанемъ вече да го критикуваме, а покажемъ на дѣло че желаемъ успѣха му.

Само така ще можемъ да стигнемъ желания брѣгъ. Само така ще имаме демократичность и повече самоуправление. И разбира се, когато ще можемъ да преценимъ „малкото“, което имаме, ще ни се даде и „многото“. Нека бѫдемъ благоразумни, за да не разрушимъ създаденото съ толкозъ трудъ. Нека не бѫдемъ като този, който е ималъ само единъ талантъ.

Най-накрая обръщамъ се къмъ всички измежду насъ, които желаятъ подобрението на училищния ни животъ и създаването на истински другарски духъ помежду ни: другари, забравете миналото! Сега, когато сме въ края на първото полугодие на тая учебна година и предъ новитѣ избори, за нови „съветници“, мислете за съвета и направете благоразумния си изборъ като дадете своя гласъ на тия, които заедно съ васъ високо ще издигнатъ знамето на „новото време“. И увѣренъ съмъ, че съ нашата подкрепа презъ второто полугодие съвета ще постигне повече въ предназначението си и наистина служи като наше малко управително тѣло.

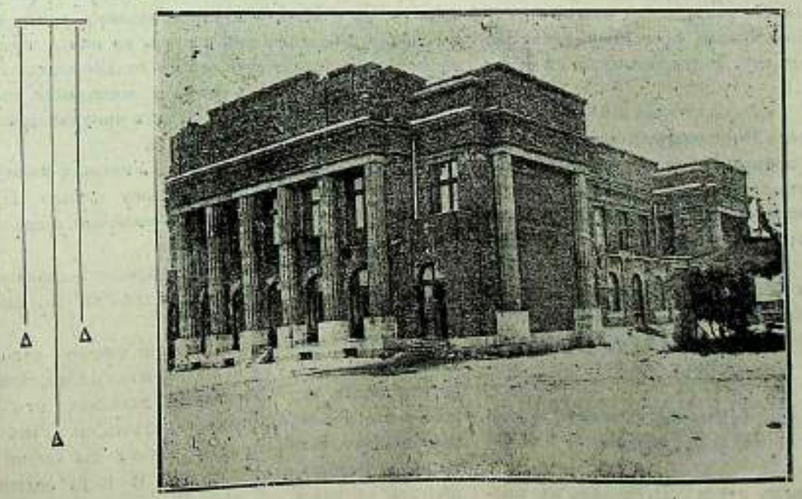

фото Ал. Владимировъ

Общъ изгледъ на читалището „Отецъ Паисий“ чието освещаване се извърши неотдавна.

Израчка

ЛЕДЕНО СЪРЦЕ

1

Баща ми бѣ скулпторъ. Той правѣше чудни статуи, въ които влагаше цѣлата си душа. Голѣма зала бѣ изпълнена съ пъзящи изваячия, направени отъ гипсъ, издѣлани отъ камъкъ или чистъ, бѣлъ мраморъ. Богове, богини, хора прилични на вкаменени живи същества, съ различни изражения по лицето.

Въ жгъла бѣ поставена една гипсова жена, намѣтната съ нѣкаква дълга дреха. Сила красиви очи, извила устни, издигнала глава, като че ли нейното сърце бѣ пълно съ презрение къмъ всички наоколо ѝ, отъ които тя, едва ли, не бѣ най-изоставената. „Дамата съсъ смѣшнитѣ маниери", така я зовѣха. Въ центърътъ на залата бѣ поставена мраморна статуя на полубогъ — минотавъръ. Стройно конско тѣло и красива човѣшка глава. Той имаше голѣми очи, дълги кѫдрици, и хубави устни. Когато за първи пѫтъ презъ едно знойно лѣто, азъ съзрѣхъ, тъй красиво издѣланиятъ мраморъ, въ сърцето ми се разцъвна кървавъ макъ. Той, ледената статуя, бѣ моятъ избранникъ. Него азъ обичахъ, нему се кланяхъ, него цѣлувахъ, и нему даравлхъ цѣлата си душа. Той бѣ моя любимецъ. Цѣлъ день азъ скитахъ изъ каменоломнята. Вечерь се прибирахъ въ моята малка спалня. Креватъ, маса, столъ, ето спалнята ми, облепена съ червени тапети и съ препариранъ бухалъ, окаченъ въ жгъла. Нѣколко картини красѣха голитѣ стени. Една черна рамка привличаше вниманието на посетителя. Въ нея бѣ поставена бѣла хартия съ надпись:

„Finita la comedia"

„Той тури край"

Старъ споменъ. Споменъ, който напомня угаснала радость, странно минало, престѫпено свято обещание. Азъ потреперваxъ. Дълго мислѣхъ и съ чудни спомени заспивахъ.

2

Едва розопръста Ио погалила земята, азъ станахъ, облѣчахъ се и бързахъ къмъ каменоломнята. Обгърнала студената статуя на полубога, страстно го цѣлувахъ и шепнѣхъ, шепнѣхъ за моята безумна любовь. Така прекарвахъ днитѣ си.

3

Бѣше студена зимна нощь. Късна луна изплувала високо въ небосклона ясно огрѣваше статуята — моятъ любимецъ. Сега той странно блѣдъ, очитѣ му имаха изгледъ на страдалецъ и коситѣ му — златистъ блѣсъкъ.

Увиснала на раменетѣ му, азъ останахъ да прекарамъ при него по-късно презъ нощьта.

4

Единъ прозраченъ луненъ лъчъ едва се промъкна и огрѣ полубога. О, чудо! Той разтвори широко зеници. Гнѣвнятъ имъ блѣсъкъ дращеше съ остротата на стомана и той извика: „Стига, стига. Твоитѣ ласки, милувки, цѣлувки, умръзна ми любовьта ти".

Мълчание. Стоях съвсемъ спокойна.

„Хей, ти, донеси ми тази тамъ жена". Азъ отидохъ въ жгъла и пренесохъ „дамата съсъ смѣшнитѣ маниери". Тогава той посочи вратата и гнѣвно извика: „Върви".

Едва се движехъ. Обвързана бѣхъ съ здрави желѣзни вериги. Триумфално шествие отъ съживяни статуи въвряха по дирятѣ ми.

Широкъ каменистъ пѫть, после тѣсна планинска пѫтека. Той посочи една тъмна пещера и азъ влѣзохъ въ нея. О тука бѣ тъй студено! Трѫпки побиха тѣлото ми. Изтощена облегнахъ се на каменната стена и чувствувахъ какъ бавно се вледенявахъ. А той, той бѣ тъй близо до менъ, чудноватиятъ минотавръ. Протегнахъ ржце за да благодаря, но тѣ като коситѣ ми се обърнаха въ ледени висулки. Очитѣ ми — два зелени кристала, а сърцето ми — хиляди рубини. Тѣлпата, натрупала се на пѫтя съсъ злобни погледи и съсъ сатанински смѣхъ се подиграваше менъ.

„Това е твоето наказание", извика той. „Ще стоишъ нѣкове вледена въ пещерата, докато изкупишъ мжкитѣ, които ми причини съ любовьта си. Умръзна ми, каза, сега съмъ свободенъ отъ нея".

„О, не", извикахъ азъ едва чуто. „Не. Ти разби сърдцето ми на хиляди зърна. Любовьта ми не уби. Тъй всѣко зрънце ще те люби по-силно отъ безброй сърца".

А той слизаше по стръмната пѫтека и доволенъ се смѣеше съсъ смѣхътъ на лудъ. „Благодаря ти и за този день. Сбогомъ моя любовь", казахъ азъ.

И той се присъедини къмъ тълпата. Тѣ сега още по-зли и по-студени сякашъ всѣки единъ отъ тѣхъ носи проклятие. Олицетворение на тъмна ненависть, на низость и неукротима злоба, която надничаше изъ безмълвнитѣ погледи на вѣчно празнуващитѣ съживени статуи, тѣ се отдалечаваха... Въ ушитѣ ми още звучи шумътъ и неспирната мълва на тълпата. Единъ голѣмъ бухалъ префръкна, кацна на рѫката ми и злобно забуха...

Отреснахъ се... събудихъ. Увиснала на студенитѣ рамене на статуята азъ съмъ заспала. И, о, този дивенъ сънь: стоях като вкаменена и мислѣхъ за видимото, сънувано.

Бързо отидохъ въ жгъла, донесохъ „дамата съсъ смѣшнитѣ маниери" и я сложихъ на високиятъ пиедесталъ.

Ха, ха, ха, може би неговото каменно сърце е горѣщо отъ любовь за нея. Двама въ блаженство... ха, ха, ха, ха, ха... Тичешкомъ излѣзнахъ отъ каменоломнята и се втурнахъ въ снѣга си. Тукъ бѣ тъй приятно. Finita, finita... всичко тъй лесно се свършва. Валѣше силенъ снѣгъ. И подъ леденитѣ цѣлувки на снѣга, азъ се заклѣхъ винаги да обичамъ студената статуя и никога да не се приближавамъ до нея, докато самъ той не ме призове.

Градътъ — тая люлка на наслаждения — заспиваше сѣкашъ въ сънь, бавно утихване...

А азъ сама. Съвсемъ сама останала да превръщамъ топлитѣ жизнени тонове въ една студена — стъклена хармония, да събирамъ цѣлията сложенъ животъ на човѣшката маска — въ едни очи, — въ едно ледено сърце.

Софи

ЛЕГЕНДАТА...

Падащи звезди — цѣлуващи вѣчностьта души,
въ притомата на здрача, слушахъ, слушахъ нѣвга,
малкаощъ
какъ звезди мълѣха легендата за звездна нощь.

О, и азъ, тръпнѣхъ чудно тихо, като нощь тогазъ,
пиехъ отъ блѣна на трагично-красивата нѣжность
на звездната смъртъ. О, чароденъ блѣсъкъ на
безбрѣжность!

Легенда..., златни нишки въ мигъ извиватъ и
чезнатъ...,
звезди, орисани въ безкрая на незнайность, отлетѣха...
Колко ли живота лебедовата пѣсень пропѣха?...

СЕБЪРНИ КАПКИ

* * *

Ще оброни зимата бѣла, бѣли сълзи...
Ще цъвне кокичето пакъ,
ще превиешъ нѣженъ злакъ
и ще допрѣшъ устни до кокичето бѣло
за тиха бѣла цѣлувка...
И ще се усмихнешъ и кротко заснѣжешъ
И въ безбрѣженъ рой отъ спомени ще немѣешъ.

Но ахъ, ще спомни ли паметьта ти спомена,
онзи бѣлъ и снѣженъ споменъ,
въ сърце ти плѣненъ, заробенъ?
Снѣжната музика на бѣлата цѣлувка,
тѣгата кристална въ сълзата
и онзи, цъналъ въ края на устнитѣ, звученъ
смѣхъ, отъ бѣло трепетно дихание посребренъ,
въ една бѣла, тъй бѣла нощь?...

* * *

Азъ те търся
все тебъ търсл,
мой блѣнуванъ, свиденъ блѣнъ!
Ту те чуя, катъ въздишка
сподавена,
ту катъ забравена пѣсень
недопѣна.
Ту потръпнешъ въ ефира,
ту запеешъ съ зефира,
ту катъ ехо странно
отъ незнайность пропѣлявашъ
и изчезвашъ въ безследъ.
Ахъ, кѫде, кѫде си ти?
Ще дойдешъ ли?...
Азъ те чакамъ...
Да чакамъ ли?...

* * *

Повдигатъ се молитвено сребърни мъгли безброй
къмъ небето,
сякашъ молитвенъ жертвенъ димъ търси упокой
въ небето...

О да, може-би, това е дима жертвенъ свѣтъ
отъ хиляди сърца
принесени въ жертва тебъ, о безуменъ свѣтъ!
Хиляди сърца...

* * *

Езерото... Какъ е тихо!!!
Водитѣ, неподвижни, занемѣли,
сѣкашъ моренъ сънь заспали.

И вълнитѣ му не бързатъ...
И защо ли пѫкъ да бързатъ?
Кой го чака съ тревога
И горещото чело
допира въ ледното стъкло
и въздиша въ изнемога?

* * *

Остави, остави,
не, нешкамъ вечъ
тазъ хорска блѣдна речь
да дразни моя слухъ.
Този слухъ да стане глухъ!
Този жалъкъ, глупъ брѣтвежъ
да замре въ хорский гмежъ!
Искамъ безмълвие...
Искамъ забвение...
Искамъ, нскамъ да мълча...
Ахъ, остави ме да мълча...

Видо

ВЪ ХРАМА

Златисти отблѣсъци, отъ догарящитѣ свещи, пролазятъ низъ храма. Въ празнична радость Хората страхотно колѣничатъ продъ разпятието и зовятъ Човѣка.

Свещенъ миризъ на темянъ облъхва и гали Душата. Презъ натежалиятъ полумракъ неземно поглеждатъ светитѣ образи на пустинницитѣ.

Тържествена тишина. Хората все така коленичатъ. И шепнатъ молитви. Пресипналиятъ гласъ на свещенослужителя проекна боязливо. И... отъ нейде — тамъ надъ полумракътъ невримъ хоръ запѣва химнъ.

И всичко замира. Само хармонията разгъва Светая Светихъ на Хората. И тамъ чете.

Полумракътъ се разпръсва. Кандилата замиратъ. Свѣтлината блѣднѣе.

И само:

„Свять! Свять си Господи!"

УЧИЛИЩЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ

Концерта на Училищния ни Оркестръ

Трета година съществува вече училищния ни оркестръ и неуклонно върви той, въпреки много трудности, по своя пътъ. Презъ всичкото това врѣме, той не е преставалъ да дава своитѣ малки, макаръ и скромни концерти, както за ученичкитѣ и ученицитѣ отъ училищата ни, така и за публиката въ града ни. Въ него, музикалнитѣ сили въ училището ни сж намирали мѣсто, кждето да развиватъ способноститѣ си въ това направление, да свикватъ съ обща ансамблова работа и кждѣто тѣ, свързани въ едно цѣло, сж представлявали заедно съ хора, музикалнията животъ на училището ни.

На 29 декември той даде първия си тазгодишенъ публиченъ концеръ въ салона на самоковското читалище-театъръ. Това бѣше първото стжпване на сцената на този театъръ, следъ освещаването му! Бѣше изпълнена следната програма:

Часть I

1. Meyerbeer—Ouverture „Les Huguenots.“
2. Grieg—a) „Ich liebe dich“
   b) „Erotik“
3. Tschaikowsky—L'automne.
4. Auber—Ouverture „Fenella“.

Часть II

1. Delibes—„La Source“ Ballet — suite:
   a) Pas des écharpes
   b) Andante
   c) Variations
   d) Danse Circssienne.
2. Engel-Berger—„Manon Valse“
3. O.Straus—Valse
4. Hirisch—„Marry-Song
5. J. Debesk—„Tingel-Tangel“ Potpourri.

Този концертъ съ горната програма бѣше резултатъ отъ трудолюбива и усърдна работа, която оркестрантитѣ, заедно съ диригента си, сж положили презъ първото полугодие. Това е, може би, и най-успѣшния концертъ, който оркестра, презъ своето почти тригодишно съществуване (съ изключение на този, даденъ презъ първата година, на който между другото бѣха свирени „L'arlesienne“ и „Si j'etai roi“) е далъ на сцената. Явно е, че тазгодишнитѣ оркестранти, една доста голѣма часть, отъ които бѣха такива и при основаването на оркестра, сж добили вече презъ изтеклото време нужната подготовка за обща музикална работа, което е една отъ главнитѣ причини за успѣха на концерта. Защото преди две години, а още повече миналата година, поединичнитѣ сили бѣха много по-добри качествено, а така сжщо и числото имъ бѣше по-голѣмо. Единъ истински ефектъ на оркестръ ансамблова чисто, ритъмъ и добро налучване и попадане въ характера на композициитѣ — ето кои сж главнитѣ придобивки въ този концертъ и които му спечелватъ справедливо име на *добъръ ученически оркестръ:* съсъ своитѣ добри страни и съсъ свои недостатъци.

Общо казано, подбора на репертуара, а така сжщо и реда въ програмата бѣха сполучливо направени. Въ първата часть на програмата, общия характеръ на музиката е твърде сериозенъ: по-сериозенъ дори, отколкото самоковската публика може да издържи. Чакъ последниятъ — увертюрата „Fenella“ отъ Auber, пробужда публиката. Даже и въвъ втората часть, кждето действително гледани отъ външната страна, номерата да бѣха полеки, все пакъ по съдържание тѣ сж взискателни. (Освенъ последния номеръ — „Tingel-Tangel“, китка отъ популярни американски песни, които, ако не бѣше училището ни американско, съвсемъ не трѣбваше да бжде поставенъ въ тази тъй сериозна програма. И изпълнението му сравнено съ другитѣ номера не бѣше дотамъ добро: липсваше необходимата басова основа, а така сжщо преминаването отъ единъ мотивъ въ другъ бѣше много тромаво и тежко).

Най-добро бѣше изпълнението на увертюрата „Fenella“. Тя е точно по силитѣ на оркестра: технически напълно овлядана, а така сжщо и динамиката лесно постигната. Балетната музика „La Source“ безъ andante, бѣше изнесена. Хубавитѣ източни мотиви, носятъ характера на ориенталска музика, което харесва и допада на българската публика. Изпълнението на L'automne отъ Tschaikovsky и до нѣкжде на „Ich liebe drch“ отъ Grieg, при все че не бѣше дотамъ добро, пакъ може да се счита като придобивка, която липсваше въ миналитѣ концерти. Защото действително, техническата постройка на L'automne не е твърде лесна и обикновена. Изхождайки отъ това, трѣбва да се отбележи, че сравнително трудния за постигане ансамблъ, бѣше спечеленъ и добре се чувствуваше оригиналния стилъ, присжщъ въобще на музиката на Чайковски. Есенното, октомврийско настроение, което е главната характерна черта въ L'automne, не бѣше почувствувано добре. Основната тема у челото би трѣбвало да звучи, да доминира надъ цѣлия оркестъръ, за да добие тжжния, разплаканъ хripъ — мъгливия разкалянъ октомврийски день, а съ това и настроението на есеньта. Увертюрата „Les Hugenots“ — най-хубавото отъ произведенията на Meyerbeer, която се отличава съсъ сравнително по сложна оркестрация, бѣше дадена много задоволително. Тукъ обаче, както въ „La Source“ и L'automne се почувствува най-много слабото спазване на динамичнитѣ знаци, което въ сжщность е и главния недостатъкъ на оркестра ни по настоящемъ.

При подобряване на тази слаба страна, бихме могли да очакваме още по-вече отъ оркестра ни и тогава ще имаме възможность да чуемъ единъ още по-добъръ следующъ концертъ.

Презъ свободно време — въ двора на „комунята“.

G. Lamb.

РИЛСКИ ШЕПОТЪ

Ако прелистимъ внимателно страницитѣ на нашиятъ училищенъ животъ, надали ще намеримъ по-свѣтла дата отъ тая, когато бѣ паданенъ първиятъ брой на училищния ни органъ Рилски Шепотъ.

И това не бѣ отдавна; само две години назадъ и ние ще се намеримъ въ деньтъ, въ който учащитѣ се при Амер. Гимназии най-после реализираха мечтата на предшественицитѣ си — издаване на свой печатенъ органъ. И винаги, когато си спомнямъ за миналото, въ паметьта ми изпъква и „тоя день“, въ който нашитѣ малки общества, сжтани въ недрата на красивата Рила, излѣзоха съ единъ малъкъ вестникъ всрѣдъ голѣмото море отъ български списания и вестници, да манифестиратъ своитѣ цели и стремежи. И както всѣко описание, тъй и нашия вестникъ излезе съсъ своята програма и която програма трѣбваше да следва. „*Да изпѣлни празднината между свършилитѣ, като имъ напѣва за нашия животъ, възкресения, блѣнове и всички нововъведения и излѣчения въ пансиона;* да приготви учащитѣ се въ сплотеность и да позволи на учащитѣ се да изказватъ своитѣ мнения и защищаватъ своитѣ привилегии“ Това са малкото на глед, но доста трудни за постигане цѣли на Р. Ш., изложени въ уводната статия на бр. 1, г. I на Р. Ш. Вестникътъ ни просжществува цѣла една година, и после втора. Въ програмата на втората му годишнина, ние намираме сжщитѣ цѣли, но въ по-широкъ мащабъ:... „*Преди всичко Р. Ш е „органъ“ на учащитѣ се въ Амер. училища. Това ще каже, че той ще се пълни съсъ събитията и случкитѣ, които характеризиратъ живота въ тия училища, за да може нѣкога онзи, който е билъ тукъ ученикъ да има ясни спомени за всичко преживѣно. . . Р. Ш. ще бжде важето, което ще опаса въ едно всички онзи, които се интересуватъ въ нашитѣ училища — били тѣ учители или ученици . . .* ще отворимъ, „литературна хроника“ — да даваме отзиви и рецензии за велики наши и чужди хора. Ще отбележимъ всѣко по-важно събитие, случило се у насъ или пъкъ въ чужбина“ (изъ „Нашата задача“ брой 1, год. II). Програма доста широка, която ако се изпълняваше би задоволила всички.

Съ започваето на III годишнина, всѣки очакваше, че поне сега, това, което въ миналото, се напусна по разни причини днесъ ще се набави. Но дали днесъ Р. Ш. оправдава нашитѣ надежди? Дали той е това, кое-

то трѣбваше да бжде? Искамъ да бжда разбранъ: цѣлта ми *не е да критикувамъ или нападамъ Р. Ш.*, а да видя дали ще може да се направи нѣщо повече занапредъ, за да бжде Р. Ш. наистина органъ на учащитѣ се при Амер. Гимназии и да кажа моето желание какъвъ бихъ искалъ да бжде той за въ бждаще.

Интересътъ на, къмъ този органъ, безпорно е голѣмъ, но дали този интересъ се оправдава днесъ е въпросътъ, на който искамъ де се спра и разгледамъ. Когато напоследъкъ вскахъ мнението на нѣкои мои другари относно вестника ни, мога да кажа спокойно, че отговоритѣ, които получихъ бѣха отрицателни. Едни казваха че Р. Ш. се отклони съвсемъ отъ определената си цель, други че той е станалъ арена, кждето могатъ да се подизаватъ само известни избранници и други подобни отговори, които ме накараха да помисля по този въпросъ. И когато проследихъ излезлитѣ четири тазгодишни броя, дойдохъ до заключения, ако не сжщи като тѣхнитѣ, то поне подобни. Но разбира се пакъ не ги оправдахъ понеже намирахъ часть отъ вината и въ самитѣ тѣхъ поради тѣхната *„пасивность“ и „равнодушие“*.

Въ изброенитѣ броеве се чувствува „една празнина“, която отклонява вестника отъ предназначената му цель — да бжде органъ на у-тѣ се при А. Г. и „бжде вѣрното, което да опасва въ едно всички, които се интересуватъ отъ училищният ни животъ.“ (отъ цитираната по-горе програма на г. П на Р. Ш.) Защото за да бжде такъвъ посредникъ, таково „вѣрно“, както се изразява бившия редак. комитетъ, преди всичко Р. Ш. трѣбва да се пълни предимно съсъ събития, които характеризиратъ нашия животъ, за да могатъ свѣшилитѣ ни, които го получаватъ да си спомнятъ и поне за моментъ преживѣятъ скъпото училищно време и животъ, който сж имали задъ *„червената ограда“*. Ясно се забелѣзва единъ недостигъ на материалъ, който пакъ недостигъ впоследствие, се попълва отъ второстепени работи и донѣкжде далечни отъ насъ.

Съдържанието на споменатитѣ тазгодишни броеве е разнообразно, съ доста литература, но пакъ отъ друга страна лишено или поне малко застжпено съсъ събития изъ нашиятъ животъ, понеже допискитѣ, дадени за тѣхъ, *не се ползували*, споредъ редак. комитетъ съ *добра литературна цена* — грѣшка, която мисля за въ бждаще ще трѣбва да избѣгва. Не искамъ да кажа, че трѣбва да се допускатъ работи *съвсемъ съ писки литер. цена*, не, азъ съмъ противъ такива, но съ известна умереность въ това отношение, още повече като се вземе предъ видъ, че ние сме „още ученици“ и не можемъ да дадемъ съвършени работи. Освенъ това ние още въ начало казахме *„че вестника ни нѣма да претендира за нѣкаква си литературна стойность“* — а ще се ограничи да задоволи единъ тѣсенъ кржгъ читатели — нашитѣ бивши и настоящи ученички и ученици“ (статията на Хр. Яневъ бр. 9 и 10, I г.). (Незная какъ мисли редакционния комитетъ по този въпросъ и бихъ желалъ да зная мнението му). И когато се запитвамъ отъ ностно причинята и виновницитѣ за това, (защото всѣко действие има свой причинитель) и разглеждамъ въпроса, дохождамъ до следното заключение: за това нѣма виновници; има известни погрешки, които се допуснаха и отъ сегашният редакционенъ комитетъ. Но избѣгнатъ ли се тези грешки за въ бждаще, ние ще постигнемъ желанитѣ резултати. Колкото за днесъ въобще вестникътъ ни можа „малко“ да постигне отъ предназначенитѣ му цели. За жалость това е така. Но, това е само *за днесъ*. Не съмъ фаталистъ, но като младежъ все съмъ уверенъ (но не ще бжда голѣмъ оптимистъ въ своята увѣреность) да да кажа че *„Р. Ш. го очаква съ течение на времето, съ една усилена работа, блѣскаво бждаще“*.

Прави впечатление и за жалость трѣбва да кажа че нѣкои отъ избранитѣ да редактиратъ вестника ни и чиито имена личатъ на първата му страница, като че ли още не *сж сознали своя дългъ*. Налѣвамъ се че и това за напредъ ще се избѣгне.

Колкото за въпроса: какъвъ бихъ желалъ да бжде Р. Ш. за въ бждаще ще ми позволите да си кажа моето скромно мнение. То не ще бжде авторитетно, но все пакъ, може би ще допринесе нѣщо, още повече, че то е мнение и на много други.

Бихъ желалъ за въ бждаще вестникътъ ни да има „Училищенъ прегледъ“, който да включава уводната статия, всички случки и събития свързани съ нашиятъ училищенъ животъ. На този отдѣлъ трѣбва да бждатъ посветени повечето страници на вестника. Следъ това да следватъ „Литературенъ отдѣлъ“: поезия, разкази и др. и „Критичниятъ“. Още вестникътъ би билъ по интересенъ, ако нѣколко или поне една страница се определи за научни известия — „всички нови открития, които биха интересували или засѣгали нашето общество и, които открития лесно могатъ да се набавятъ отъ многото американски списания, които привилегия имаме да четемъ“ (изъ статията „Нашиятъ вестникъ“ брой 10 год. II). Бихъ желалъ още самиятъ редак. комитетъ да представя предъ ученицитѣ, разни въпроси, и иска мнението ни по тѣхъ, като помества най-добритѣ отговори въвъ вестника и съ това възбуди по-голѣмъ интересъ. И предъ други, които азъ изпускамъ и които редакционния комитетъ ще притури, за да ни даде добъръ и интересенъ вестникъ. Всичко това е възможно да се постигне, стига само да има желание за работа, както отъ ученичкитѣ и ученицитѣ, тъй и отъ самиятъ редакционенъ комитетъ. Често съмъ говорилъ по тия въпроси съ главния редакторъ и съмъ съ убеждението, че и той *силно желае* да направи нѣкои нововъведения, съ които да подобри вестника ни. Още разбрахъ че и той споделя нѣкои отъ моитѣ мнения, което много ме радва.

Впрочемъ, ако искаме Р. Ш. заслужено да носи името *„органъ на учащитѣ се при Амер. гимназии,“* нека редак. комитетъ се постарае да избѣгва за напредъ допуснатитѣ грѣшки, а ние ученичкитѣ и ученицитѣ, направимъ отъ наша страна възможното за подобрението му.

фото Ал. Владимировъ

Ученици отъ А. S. B. презъ една екскурзия съ шейни изъ Рила.

☞ *Най-добриятъ отговоръ на „Какво трѣбва да бжде новото Девическо Училище“ (вжтрешно устройство, учебна програма и пр.), отъ страна на всѣки интересующъ се въ нашитѣ училища, ще бжде помѣстенъ въ идущиятъ брой на вестника ни.*

Отъ Редакцията.

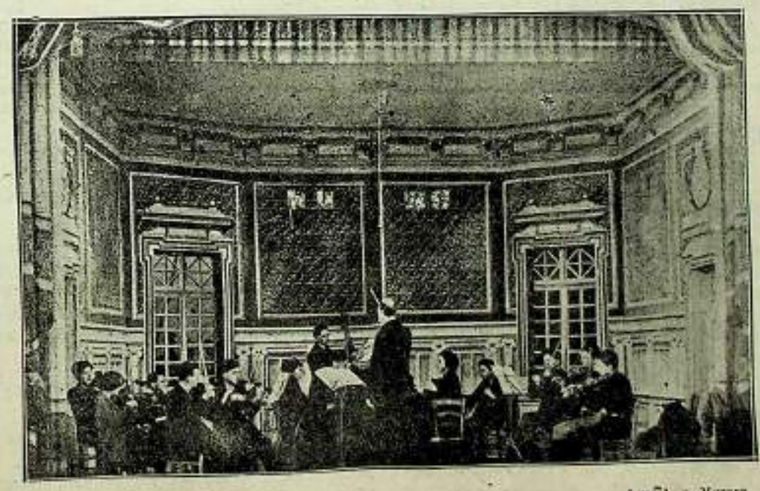

фото А. х. Митовъ

Училищният ни оркестъръ на сцената въ театъръ.

† ПАСКАЛЪ МАРОВСКИ

(Роденъ на 2 февруарий 1902 г. въ г. Жумелци, Кюстурско)

Още една жертва на смъртьта!... Паскалъ Маровски, бившъ ученикъ въ А. S. B., свършилъ презъ 1922 г. е починалъ въ сряда на 30 януарий 1924.

Презъ нѣколкото години, презъ които бѣ между насъ Паскалъ Маровски остави редица спомени, които все още ни напомнятъ за нѣкогашнията мечтателенъ юноша. Прокуденъ синъ на Македония, той непрестанно мечтаеше за освобождението ѝ. И въ минутитѣ на скрѣбь, изтръгнаха се звуци отъ поетичната му душа, които свидетелствуваха за синовната му обичъ и преданность къмъ родината:

„Презъ глухата нощь и бѣлия день
За тебе копнея, о майко прокудена,
Но ти си далечна и бедна като менъ
Въ жалби и мжки навѣки заключена".

А вечерь при блѣдата свѣтлина на луната, почваше да шепти Яворовото „Сърце, сърце", или пъкъ Димчовото „Помниш ли, помниш ли"? Но сега всичко стихна, всичко замрѣ, защото и той угасна.

Паскалъ Маровски бѣше единъ отъ онѣзи ученици, които заематъ голѣмъ дѣлъ въ ученическитѣ ни организации.

Добъръ членъ на д-во „Развитие", той работѣше непрестанно за издигането му. Като ученикъ въ А. S. B., той бѣ единъ отъ най-добритѣ ни декламатори. Презъ 1921—1922 год. при основаването на училищнията ни вестникъ „Рилски Шепотъ", бѣ избранъ за членъ на редакционнията комитетъ.

Следъ като свърши гимназията, за известно време остáна при родителитѣ си въ Стара-Загора, като чиновникъ въ д-во „Куриеръ" и същевременно сътрудничеше въ нѣкои столични ежедневници. Не следъ дълго замина за Австрия и постжпи въ Библейското училище въ Сент-Андрей, кждето и заболѣва. Отъ тамъ го изпращатъ въ една отъ болнитѣ на гр. Клагенфуртъ, Австрия, кждето е починалъ, вследствие на много тежъкъ нервенъ ударъ.

Нѣщо за референдума

Новата 1924 година завари Самоковъ безъ кръчми. Най-после следъ дълги протакания, произведеният преди 10 месеци референдумъ, следъ като биде утвърденъ отъ надлежното министерство, биде приложенъ въ изпълнение. И съгласно утвърждението, на 1 януарий „*70-тѣ вертеми*", които за дълги години сж тормозили най-безпощадно самоковскитѣ граждани и селяни отъ околнитѣ селя, бѣха затворени, за голѣмо очудване на мнозина, които преди затварянето имъ, по никой начинъ, не искаха да допуснатъ, че подобно нѣщо може да стане въ тоя градъ, въ който, въ миналото Бахусъ е ималъ толкозъ много поклонници.

Кръчмитѣ сж затворени, но... по улицитѣ пакъ се срещатъ пияни хора и късно презъ нощьта пиянски пѣсни пакъ нарушаватъ тишината. Това какво ще да ни покаже?

— Че при все затворени, кръчмитѣ, по единъ или другъ начинъ пакъ ширлтъ своето рушение вердъ гражданитѣ, много отъ които може би сж гласували за тѣхното затваряне, но у които сега липсва съзнание за извършеното.

За съжаление до сега твърде малко е направено отъ страна на защитницитѣ на референдума, за успѣхътъ му следъ неговото утвърждение, а особено следъ прилагането му, до като пъкъ положени сж маса усилия отъ неговитѣ противници, за провалянето му.

Но ние вече сме предъ свършеният фактъ: кръчмитѣ сж затворени. Какво предстои на въздържателитѣ за напредъ? — Работа и то много работа. Защото още не е изключена възможностьта за произвеждането на контра-референдумъ отъ противницитѣ му. Преди всичко за напредъ въздържателитѣ дружини въ града и тая при нашитѣ училища би трѣбвало задружно да насочатъ усилията си, за да накарать тия, които още не сж съзнали какво положително значение референдумътъ има за самитѣ тѣхъ и града, да го съзнаятъ и. съдействуватъ за премахването на контрабандата съ алкохола. А това тѣ ще постигнатъ чрезъ редъ беседи, утра съ въздържателенъ характеръ и като следятъ за точното прилагане на референдума.

Впрочемъ стига пасивность. Съ дружни сили да крепимъ това културно дѣло. Само чрезъ дълги усилия, то ще спомогне за издигането на Самоковъ и преуспѣването на въздържателното дѣло въ самоковско и цѣлата ни страна.

ХРОНИКА

— **Коледната** ваканция за нашитѣ училища завърши на 16 того. Поради падналитѣ дебели снѣгове и нередовнитѣ съобщения всички ученички и ученици не успѣха да се завърнатъ точно на време. Въпреки отсжтствието на много ученички и ученици, редовнитѣ учебни занятия почнаха още на другиятъ день.

— **На първият** день на Рождество Христово по инициативата на Мл. Хр. Д-ва при дветѣ училища, бѣ организиранъ смѣсенъ хоръ, който коледува въ по-богатитѣ семейства въ града. Събраната сума, която възлиза на 4,300 лв. бѣ за въ полза на бѣднитѣ въ града.

Настоятелствата на дветѣ д-ва благодарятъ на тѣзи, които по единъ или другъ начинъ спомогнаха на хора, а сжщо и на всички, които бѣха така добри, да участвуватъ въ него.

— **На 30 того** въ салона на читалището отъ страна на Държавната гимназия бѣ устроена литер. музикална забава, съ която се честнува 50-годишнината отъ смъртьта на апостола на свободата Левски. Прихода бѣ за издаването на единъ сборникъ за Левски.

— **Любенъ Ничевъ**, '23 г. е заминалъ отъ Берлинъ за Nancy, Франция.

— **Къмъ края** на тоя месецъ въ София се е поминалъ Георги Арменковъ бившъ ученикъ въ А. S. B. отъ класа на '26 година. Нашитѣ съболезнования къмъ опечаленитѣ.

Печатница при Американскитѣ Гимназии — САМОКОВЪ.

год. II). Бихъ желалъ още самиятъ редак. комитетъ да представя предъ ученицитѣ, разни въпроси, и иска мнението ни по тѣхъ, като помества най-добритѣ отговори въвъ вестника и съ това възбуди по-голѣмъ интересъ. И редъ други, които азъ напускамъ и които редакционния комитетъ ще притури, за да ни даде добъръ и интересенъ вестникъ. Всичко това е възможно да се постигне, стига само да има желание за работа, както отъ ученичкитѣ и ученицитѣ, тъй и отъ самиятъ редакционенъ комитетъ. Често съмъ говорилъ по тия въпроси съ главния редакторъ и съмъ съ убеждението, че и той *силно желае* да направи нѣкои нововъведения, съ които да подобри вестника ни. Още разбрахъ че и той споделя нѣкои отъ моитѣ мнения, което много ме радва.

Впрочемъ, ако искаме Р. Ш. заслужено да носи името *„органъ на учащитѣ се при Амер. гимназии,"* нека редак. комитетъ се постарае да избѣгва за напредъ допуснатитѣ грѣшки, а ние ученичкитѣ и ученицитѣ, направимъ отъ наша страна възможното за подобрението му.

фото Ах. Владимировъ

Ученици отъ А. S. B. презъ една екскурзия съ шейни въвъ Рила.

☞ *Най-добриятъ отговоръ на „Какво трѣбва да бжде новото Девическо Училище" (вжтрешно устройство, учебна програма и пр.), отъ страна на всѣки интересующъ се въ нашитѣ училища, ще бжде помѣстенъ въ идущиятъ брой на вестника ни.*

Отъ Редакцията.

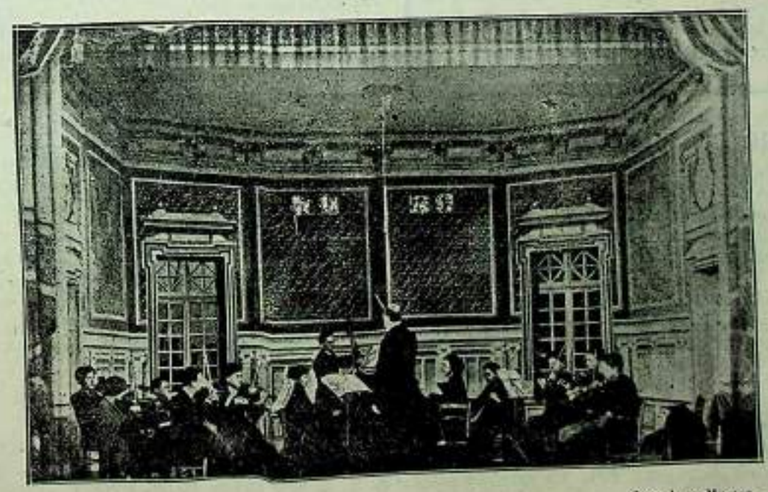

фото А. к. Митовъ

Училищнитѣ ни оркестръ на сцената въ театра.

† ПАСКАЛЪ МАРОВСКИ

(Роденъ на 2 февруарий 1902 г. въ с. Жупелци, Костурско)

Още една жертва на смъртьта!... Паскалъ Маровски, бившъ ученикъ въ А. S. B., свършилъ презъ 1922 г. е починалъ въ срѣда на 30 януарий 1924.

Презъ нѣколкото години, презъ които бѣ между насъ Паскалъ Маровски остави редица спомени, които все още ни напомнятъ за нѣкогашнятъ мечтателенъ юноша. Прокуденъ синъ на Македония, той непрестанно мечтаеше за освобождението ѝ. И въ минути на скрѣбь, изтръгваха се звуци отъ постичната му душа, които свидетелствуваха за синовната му обичъ и преданность къмъ родината:

„Презъ глухата нощь и бѣлия день
За тебе копнея, о майко прокудена,
Но ти си далечна и бедна като менъ
Въ жалби и мжки напѣвки заключена".

А вечерь при блѣдата свѣтлина на луната, почваше да шепти Яворовото „Сърдце, сърдце", или пъкъ Димчовото „Помниш ли, помниш ли"? Но сега всичко стихна, всичко замрѣ, защото и той угасна.

Паскалъ Маровски бѣше единъ отъ ония ученици, които заематъ голѣмъ дѣлъ въ ученическитѣ ни организации.

Добъръ членъ на д-во „Развитие", той работѣше непрестанно за издигането му. Като ученикъ въ А. S. B., той бѣ единъ отъ най-добритѣ ни декламатори. Презъ 1921—1922 год. при основаването на училищнятъ ни вестникъ „Рилски Шепотъ", бѣ избранъ за членъ на редакционнятъ комитетъ.

Следъ като свърши гимназията, за известно време остана при родителитѣ си въ Стара-Загора, като чиновникъ въ д-во „Куриеръ" и същевремено сътрудничеше въ нѣкои столични ежедневници. Не следъ дълго замина за Австрия и постжпи въ Библейското училище въ Сент-Андрей, кждето и заболѣва. Отъ тамъ го напращатъ въ една отъ болнитѣ на гр. Клагенфуртъ, Австрия, кждето е починалъ, вследствие на много тежъкъ нервенъ ударъ.

Нѣщо за референдума

Новата 1924 година завари Самоковъ безъ кръчми. Най-после следъ дълги протакания, произведенията преди 10 месеци референдумъ, следъ като биде утвърденъ отъ наллежното министерство, биде приложенъ въ изпълнение. И съгласно утвърждението, на 1 януарий „*70-тѣ вертеми*", които за дълги години сж тормозили най-безпощадно самоковскитѣ граждани и селяни отъ околнитѣ села, бѣха затворени, за голѣмо очудване на мнозина, които преди затварянето имъ, по никой начинъ, не искаха да допуснатъ, че подобно нѣщо можe да стане въ тоя градъ, въ който, въ миналото Бахусъ е ималъ толковъ много поклонници.

Кръчмитѣ сж затворени, но... по улицитѣ пакъ се срещатъ пияни хора и късно презъ нощьта пиянски пѣсни пакъ нарушаватъ тишината. Това какво иде да ни покаже?

— Че при все затворени, кръчмитѣ, по единъ или другъ начинъ пакъ ширятъ своето рушение вередъ гражданитѣ, много отъ които можe би сж гласували за тѣхното затваряне, но у които сега липсва съзнание за извършеното.

За съжаление до сега твърде малко е направено отъ страна на защитницитѣ на референдума, за успѣхътъ му следъ неговото утвърждение, а особено следъ прилагането му, до като пъкъ положени сж маса усилия отъ неговитѣ противници, за провалянето му.

Но ние нече сме предъ свършенятъ фактъ: кръчмитѣ сж затворени. Какво предстои на въздържателитѣ за напредъ? — Работа и то много работа. Защото още не е изключена възможностьта за произвеждането на контра-референдумъ отъ противницитѣ му. Преди всичко за напредъ въздържателитѣ дружини въ града и тая при нашитѣ училища би трѣбвало задружно да насочатъ усилията си, за да накарать тия, които още не сж съзнали какво положително значение референдумътъ има за самитѣ тѣхъ и града, да го съзнаятъ и съдействуватъ за премахването на контрабандата съ алкохола. А това тѣ ще постигнатъ чрезъ редъ беседи, утра съ въздържателенъ характеръ и като следятъ за точното прилагане на референдума.

Впрочемъ стига пасивность. Съ дружни сили да крепимъ това културно дѣло. Само чрезъ дълги усилия, то ще спомогне за издигането на Самоковъ и преуспѣването на въздържателното дѣло въ самоковско и цѣлата ни страна.

ХРОНИКА

— **Коледната** ваканция за нашитѣ училища завърши на 15 того. Поради падналитѣ дебели снѣгове и нередовнитѣ съобщения всички ученички и ученици не успѣха да се завърнатъ точно на време. Въпреки отсжтствието на много ученички и ученици, редовнитѣ учебни занятия почнаха още на другиятъ день.

— **На първиятъ** день на Рождество Христово по инициативата на Мл. Хр. Д-ва при двете училища, бѣ организиранъ смѣсенъ хоръ, който коледува въ по-богатитѣ семейства въ града. Събраната сума, която възлиза на 4,300 лв. бѣ за въ полза на бѣднитѣ въ града.

Настоятелствата на двете д-ва благодарятъ на тѣзи, които по единъ или другъ начинъ спомогнаха на хора, а сжщо и на всички, които бѣха така добри, да участвуватъ въ него.

— **На 30 того** въ салона на читалището отъ страна на Държавната гимназия бѣ устроена литер. музикална забава, съ която се чествува 50-годишнината отъ смъртьта на апостола на свободата Левски. Прихода бѣ за въздаването на единъ сборникъ за Левски.

— **Любенъ Ничевъ**, '23 г. е заминалъ отъ Берлинъ за Nancy, Франция.

— **Къмъ края** на тоя месецъ въ София се е поминалъ Георги Арменковъ бившъ ученикъ въ А. S. B. отъ класа на '26 година. Нашитѣ съболезнования къмъ опечалените.

Печатница при Американскитѣ Гимназии — САМОКОВЪ.